

Byrådets forslag til Handlings- og økonomiplan 2017-2020/Budsjett 2017

Komite for finans, kultur og næring behandlet saken i møtet 061216 sak 159-16 og avga følgende innstilling:

Byrådets innstilling, samt tilleggsinnstilling 1 og tilhørende vedlegg vedtas med følgende supplerende endringer:

Nr	Tjeneste-område	Gjelder år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i rammebudsjett til aktuelt tjenesteområde	Øremerking av midler innenfor foreslått rammebudsjett	Evt forslag til inndekning
1	23130	2017	Fyllingsdalen teater – økt tilskudd	200 000		Avsetning til uforutsette forhold
2		2017	Matsentral – oppstartsmidler	400 000		Avsetning til uforutsette forhold
3	37560	2017	Brannmuseum – prosjektering i regi av Bymuseet	150 000		Avsetning til uforutsette forhold
4	38110	2017	Skatepark - prosjekteringsmidler	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
5	24-110	2017	Helsehjelp til papirløse – økt tilskudd	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
6	38590	2017	Amatørkulturrådet – økt tilskudd	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
7	24310	2017	Kalfarhuset oppfølgingscenter – økt tilskudd	402 000		Avsetning til uforutsette forhold
8		2017	Reformasjonsåret – støtte til jubileumsarrangement	200 000		Avsetning til uforutsette forhold
9		2017	Sommerjobb for ungdom på sykehjem - midler til flere stillinger	300 000		Avsetning til uforutsette forhold
10	24210	2017	Robin Hood-huset – økt tilskudd	110 000		Avsetning til uforutsette forhold
11	38590	2017	Collegium Musicum, koret – økt tilskudd	50 000		Avsetning til uforutsette forhold

Nr	Tjeneste-område	Gjelder år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i rammebudsjetts til aktuelt tjenesteområde	Øremerking av midler innenfor foreslått rammebudsjetts	Evt forslag til inndekning
12	38110	2017	Utendørs privatfinansiert sykkelanlegg i Åsane bydel – tilskudd prosjekteringsmidler	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
13	23474	2017	ProLar – nytt tilskudd	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
14	23473	2017	Amalie Skrams Hus – økt tilskudd	200 000		Avsetning til uforutsette forhold
15	23473	2017	Fontenehuset – økt tilskudd	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
16	24210	2017	Stiftelsen Krigsveteranenes minne - Kronstad Hovedgård – økt tilskudd	100 000		Avsetning til uforutsette forhold
17	24320	2017	Kafe Lazarus – økt tilskudd	20 000		Avsetning til uforutsette forhold
18	23473	2017	Psykiatriliansen – nytt tilskudd	130 000		Avsetning til uforutsette forhold
19	23473	2017	ROS- økt tilskudd øremerket frivillighetskoordinator	250 000		Avsetning til uforutsette forhold
20		2017	Bergen Elveforum – oppstartsmidler	50 000		Avsetning til uforutsette forhold
21	23130	2017	Kulturskolen - økt ramme for å redusere kø	1 000 000		Avsetning til uforutsette forhold
22	10c	2017	Hopsfossen – prosjektering av fisketrapp	500 000		Avsetning til uforutsette forhold
23	32910	2017	Støtteordning urbant landbruk – opprettelse av ordning med søkbare midler	100 000		Avsetning til uforutsette forhold

Nr	Tjeneste-område	Gjelder år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i rammebudsjett til aktuelt tjenesteområde	Øremerking av midler innenfor foreslått rammebudsjett	Evt forslag til inndekning
24	36020	2017	Klima og miljøtiltak - Fuglekasseprosjektet – økt tilskudd	5 000		Avsetning til uforutsette forhold
25	06	2017	Istandsetting av gravplasser - ekstraordinært tilskudd	1 500 000		Øremerking av midler fra den statlige sysselsettingspakken 2017
26	33520	2017	Rollandsparken – ekstraordinær rehabilitering av parkområdet	2 100 000		Øremerking av midler fra den statlige sysselsettingspakken 2017
27		2017	ENØK- tiltak – kommunale bygg	5 000 000		Øremerking av midler fra den statlige sysselsettingspakken 2017
28		2017	Ekstraordinær rehabilitering av lekeplasser og aktivitetsområder som det ikke allerede er avsatt midler til i 2017 – økte rammer	2 100 000		Øremerking av midler fra den statlige sysselsettingspakken 2017
29	30130	2017	Turveier - ekstraordinær oppgradering av eksisterende turveier med sikte på økt fremkommelighet for personer med funksjonsnedsettelse	1 100 000		Øremerking av midler fra den statlige sysselsettingspakken 2017

30 Trepertssamarbeid

Trepertssamarbeidet skal ligge til grunn for Bergen kommunes arbeidsgiverpolitikk, noe som er fastslått i byrådets politiske plattform så vel som i budsjettinnledningen.

Trepertssamarbeidet skal være et konstruktivt samarbeid mellom administrasjon, politikere og ansattes tillitsvalgte. Målsettingen med trepartssamarbeidet er at vi skal få en bedre økonomisk drevet kommune med nedgang i sykefraværet, økt kvalitet på tjenestene og en kommune som er bedre og bo- og arbeide i.

Studier og erfaringer fra andre kommuner har vist at et vellykket trepartssamarbeid har gitt positive effekter på disse områdene.

Bystyret peker på viktigheten av at trepartssamarbeidet i Bergen kommune fungerer så godt som mulig. Bystyret ber videre byrådet gjennom en tett og aktiv dialog med partene lokalt utvikle samarbeidet i en mest mulig hensiktsmessig retning, spesielt når det gjelder reduksjon av sykefravær.

31 Livssynsnøytrale seremonirom

I Bergen har vi et stort mangfold av livssyns- og trossamfunn. Dette gir et stort behov for livssynsnøytrale seremonirom. Per i dag er det store og lille kapell på Møllendal som har en slik funksjon. Kapasiteten her er opptil 200 personer. Lokaler som eksempelvis Grieghallen og Logen m.fl er ikke nødvendigvis egnet som seremonirom, selv om de tidvis brukes som dette i dag. Bystyret mener at det er behov for økt kapasitet når det gjelder livssynsnøytrale seremonirom og ber derfor byrådet om å utrede muligheten for opprettelse av- og videre aktuell lokalisering for et livssynsnøytralt seremonirom i Bergen.

32 Omsorgslønn

Bystyret ber byrådet om å legge frem en sak om omsorgslønn i løpet av 2017, som blant annet ser på praktisering og omfang.

33 Opera Bergen – sommeropera

Opera Bergen sin sommeropera som samarbeidsprosjekt mellom profesjonelle, amatører og frivillige er et prosjekt som favner et bredt spekter av kulturuttrykk, og treffer nye målgrupper. Opera Bergen sin sommeropera er viktig da det er få andre tilsvarende tilbud i perioden. For å gi forutsigbarhet ber bystyret byrådet om å øremerke kr. 250 000 av tilskuddsmidlene til BKKN til sommeropera 2017, samt vurdere å øke tilskuddet i budsjettet for 2018.

34 Fairtrade

Bystyret ber byrådet arbeide for at Bergen Kommune skal sertifiseres som Fairtrade-by. Eventuelle økonomiske konsekvenser av dette tas i forbindelse med budsjettjusteringer etter 1. tertialrapport 2017.

35 Livsglede for eldre

Bystyret ber byrådet i løpet av 2017 fremme en sak om muligheten for sertifisering av Livsgledepsykehjem.

36 Dyrevelferd

Bergen kommune skal som første kommune i landet legge frem en egen dyrevelferdsplan i 2017 som tar for seg mange forskjellige tiltak som vil styrke dyrevelferd og dyrevernsarbeid i kommunen. I forlengelsen av dette ber bystyret byrådet særlig vurdere hvordan økte tilskudd til dyrevelferdsorganisasjoner kan bidra til å nå målene med planen.

Enkeltstående forslag og merknader:

37 Landstrøm

Sperrede midler (ca. 16,7 mill.) knyttet til et eiendomssalg, der fordelingen av provenyet mellom havnevesenet og Bergen kommune ikke er avklart, frigis og overføres til et fond øremerket landstrøm i Bergen indre havn. Byrådet bes legge frem en plan for full utbygging av landstrøm og finansiering av dette.

Komiteens behandling:

Følgende representanter tok ordet:

Rune Bakervik (A), Hilde Onarheim (H), Helge Stormoen (FrP), Andreas Madsen Berg (SV), Diane A. Berbain (MDG), Sofie Marhaug (R), Ove Sverre Bjørdal (Sp), Hilde Onarheim (H), Marte Mjøs Persen (A), Trygve Birkeland (KrF), Dag Skansen (H), Charlotte Spurkeland (H), og Linda Lein (A).

Rune Bakervik (A) fremsatte på vegne av A, KrF og V følgende alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese A, KrF og V's alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 1 til protokollen.

Hilde Onarheim (H) fremsatte Høyres alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese Høyres alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 2 til protokollen.

Helge Stormoen (FrP) fremsatte Fremskrittspartiets alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese FrP's alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 3 til protokollen.

Andreas Madsen Berg (SV) fremsatte Sosialistisk Venstrepartis alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese Sosialistisk Venstrepartis alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 4 til protokollen.

Diane A. Berbain (MDG) fremsatte Miljøpartiet De Grønnes alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese Miljøpartiet De Grønnes alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 5 til protokollen.

Sofie Marhaug (R) fremsatte Rødts alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese Rødts alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 6 til protokollen.

Ove Sverre Bjørdal (Sp) fremsatte Senterpartiets alternative helhetlige budsjettforslag:

For å lese Senterpartiets alternative helhetlige budsjettforslag, se vedlegg 7 til protokollen.

Votering:

Byrådets innstilling fikk 0 stemmer.

A, KrF og V's alternative helhetlige budsjettforslag ble tiltrådt med 12 stemmer (A+KrF+MDG+V+Sp)

Høyres alternative helhetlige budsjettforslag fikk 4 stemmer (H).

Fremskrittspartiets alternative helhetlige budsjettforslag fikk 1 stemme (FrP).

Sosialistisk venstrepartis alternative helhetlige budsjettforslag fikk 1 stemme (SV).

Miljøpartiet De Grønnes alternative helhetlige budsjettforslag fikk 1 stemme (MDG).

Rødts alternative helhetlige budsjettforslag fikk 1 stemme (R).

Senterpartiets alternative helhetlige budsjettforslag fikk 1 stemme (Sp).

Voteringsresultat for de enkeltstående forslag og merknader som ikke ble en del av komiteens innstilling går frem av vedlagt hefte (nr 1) vedlegg 8 (Bksak nr 201612918-53)

Voteringsresultat for de enkeltstående forslag og merknader som ble en del av komiteens innstilling går frem av vedlagt hefte (nr 2). Vedlegg 9 (Bksak nr 201612918-84)

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Generelle vedtak:

1. Forslag til årsbudsjett 2017 vedtas i samsvar med følgende:
  - a. Bystyret vedtar totalt netto budsjettbeløp for 2017 til tjenesteområdene slik det fremgår av budsjettdokumentasjonen og byrådets tilleggsinnstillinger og med de endringer som er foretatt i budsjettbehandlingen i bystyret.
  - b. Bystyret vedtar inntekter og utgifter for 2017 for lånefondet og rammer i 2017 for Bergen Vann KF slik det fremgår av budsjettdokumentasjonen og byrådets tilleggsinnstillinger og med de endringene som er foretatt i budsjettbehandlingen i bystyret.
  - c. Bystyret vedtar investeringsbudsjettet for 2017 for bykassen slik det framgår av budsjettdokumentasjonen og byrådets tilleggsinnstillinger.
2. Vedtakene om bevilgninger til investeringsformål er underlagt en forutsetning om at de nødvendige finansieringsmidler foreligger, og at ingen prosjekter igangsettes før fullfinansiering er oppnådd.
3. Bystyret vedtar de mål- og resultatkrav som fremgår av budsjettets premisser.
4. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger for 2017 fastsettes i samsvar med budsjettdokumentasjonen.
5. Bystyret tilpasser for 2017 sosialhjelpssatsene i Bergen til statens veiledende satser for økonomisk stønad.
6. Driftsrammene for årene 2018-2020 og investeringsrammene for 2018-2020 for nye prosjekter anses som retningsgivende for det videre budsjettarbeid gjennom årlig rullering av handlings- og økonomiplan.

7. Bystyret vedtar å oppheve ordningen med internhusleie og kalkulatoriske kapitalkostnader i Bergen kommune, med unntak av budsjettansvarsområdet under Etat for boligforvaltning og IKT-drift.

Skattevedtak:

8. I medhold av Eigedomsskattelova §§ 2 og 3 skal følgende utskrivningsalternativ benyttes for skatteåret 2017:

- a. Faste eiendommer i hele kommunen etter Eigedomsskattelova § 3 a).
- b. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 5 promille. I medhold av Eigedomsskattelova § 12 a) differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 2,6 promille.

Fastsettelse av takst på boligeiendom skal være i henhold til Eigedomsskattelova § 8 C-1. Øvrige eiendommer takseres i henhold til Eigedomsskattelova § 8 A.

Med hjemmel i Eigedomsskattelova § 8 A-4 økes grunnlaget for beregning av eiendomsskatt for eiendommer som takseres i henhold til Eigedomsskattelova § 8 A med 10 % nominelt i forhold til opprinnelig takst og takstgrunnlag.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke blir benyttet til næringsvirksomhet gjelder et bunnfradrag på 750.000,- kroner av takstverdi.

Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen vedlagte vedtekter for taksering av faste eiendommer i Bergen kommune.

I medhold av Eigedomsskattelova § 7 a) fritas hytter som eies av lag og organisasjoner og i medhold av Eigedomsskattelova § 7 d) ubebygde eiendommer i LNF-området i hele kommunen.

9. Eiendomsskatten skal i 2017 betales i fire terminer, 20. februar, 20. mai, 20. august og 20. november.

10. Skatt på inntekt og formue:

Bystyret opprettholder tidligere vedtak om å benytte høyeste sats for den kommunale skatteøren.

Lånevedtak:

11. Bystyret vedtar å oppta lån i år 2017 i samsvar med vedtatt budsjett for bykassen og kommunens lånefond. Byrådet gis fullmakt til på kommunens vegne å inngå avtaler om opptak av obligasjonslån, sertifikatlån og gjeldsbrevlån (herunder lån i Husbanken) og til å avtale nærmere lånetidspunkt og lånevilkår og til å undertegne lånekontrakter innenfor vedtatt låneramme. Fullmakten gjelder også refinansiering.

Tilleggsinnstilling 1:

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Byrådets tilleggsinnstilling inngår som tillegg til innstilling I, jfr vedtakspunkt 1 i innstilling 1.
2. Bystyret vedtar justering av driftsbudsjettet for 2017 slik det fremgår av vedlegg 1. Det vises også til oppsummering av driftsrammene for hele økonomiplanperioden (vedlegg 1, del 1) og vedlegg 1, del 3.
3. Byrådet får fullmakt til å gjøre de balanserte budsjettendringer (uten netto salderingsvirkning) som fremgår av vedlegg 1.
4. Bystyret vedtar justering av investeringsprogrammet 2017-2020 med tilhørende finansiering, slik det fremgår av vedlegg 1 og vedlegg 2.
5. Bystyret vedtar justering av driftsopplegget for perioden 2018-2020 slik det fremgår av vedlegg 1. Byrådet får fullmakt til å gjøre nødvendig tallmessige tilpasninger.
6. Bystyrets vedtakspunkt 1 i sak 164/13:

«Bergen Voksenopplæring og Nygård skole Voksenopplæring slås sammen til én skole og alle avdelingene samlokaliseres i én bygning i tilfredsstillende lokaler.»

oppheves.
7. Bergen voksenopplæring – skole og kompetansesenter forblir i dagens lokaler i Sandbrogaten.
8. Bystyret vedtar justeringer av økonomireglementet og budsjettfullmakter for bykassen og tar til orientering øvrig informasjon slik det fremgår av vedlegg 1, del 1.
9. Bystyret vedtar avgifter og egenbetalinger for 2017 i tråd med vedlegg 3 a.
10. Bystyret vedtar oppdatert tilskuddsliste i tråd med vedlegg 3 b.
11. Bystyret gir byrådet fullmakt til å inngå avtaler i 2017 om refinansiering av lån i henhold til vedlegg 4. I tillegg gis byrådet fullmakt til å refinansiere nye lån som opptas i 2017.
12. Bystyret vedtar justering av eiendomsskattevedtektene i tråd med vedlegg 5.
13. Bystyret vedtar tilleggsinnstillingen i tråd med premissene i saken.